

A ZÖLD NIMFA

MILICA MIČIĆ DIMOVSKA

Az írógépem fölé hajolt, vörös nyakkendője ott lengett a billentyűk fölött.

– Hol is álltunk meg? – kérdezte, mire én elolvastam az utolsó szót: „egészségügy”.

– Igen, igen: „egészségügyünk évek óta válsághelyzetben van”.

Ujjaim ismét a billentyűkön röpködtek. Nem néztem a betűket, vakon gépelek. A halványrózsaszínűre festett körmeimet néztem, itt-ott már levált, feltöredezett rajtuk a lakk. Nicol Carrousel körmein is pont ilyen lakk fénylett, ahogy ott ült egy talán barokk vagy esetleg rokokó stílusú, finom ívben hajlított karfájú fotelban, a lakásában, amely az Eiffel-toronyra néz. Hosszú, zöld, mélyen dekoltált ruha volt rajta, keze az ölében nyugodott. A szoba tele volt fénnel, az üvegmennyezeten látni lehetett az Eiffel-torony vasszerkezetének rajzolatát. Reggeli illatokat árasztott ez a látvány, egészen biztos, hogy reggel volt. A vastag lábú, alacsony asztalkán kávécsészek álltak. Olyan meggyőző természetességgel voltam jelen abban a szobában, amelyben Nicol Carrousel, a világhírű színésznő interjút adott, hogy szinte fájt visszacsöppennem a valóságba, ide, a csupasz irodába, amelynek piszkos ablakairól a takarítónők tegnap leszedték és mosni vitték a függönyöket. Az ablakon keresztül látni lehet az elnéptelenedett piacot, 11 óra körül jár az idő. A pultok alatt hulladék, zöldségfélék, rothadt gyümölcs, és egy hervadt rózsa is, lám, a piros szirmok, mint vércsöpek, szanaszét szóródva. A vaskerítés

mögött dologtalan fuvarosok üldögélnek fából összeeszkábált targoncáikon, amelyek alatt mindig sáros a talaj.

A függönyök nélkül, mintha lemeztelenítették volna, olyan ez az iroda; mint egy ketrec a mézsfehér falaival. Bal felől egy színes pannó függ, piros műanyag ínyek, ragyogóan fehér akrilát fogsorok viczorognak le róla.

A jogász magas, monoton hangon diktált, majd egy pillanatra csönd lett, megakadt egy szónál. Megálltam. A teleírt papírlap mintha apró fekete magokkal lenne beszórva; lehajlik a gép mögé. Még egy szó, és új lapot kezdek. „S-s-s-sérült”, erőlködik a főnök, aztán kihúzza magát, és nagyon nyugodt, kimért hangon azt mondja: „sérült meg, pont, új bekezdés”.

Új lapot húzok a gépbe. Tizedik oldal, aztán ujjaim alatt ismét fűrgén kopognak a billentyűk.

Nézem a főnököt. A kerek, támlátlan, forgó tengelyű szék mögé kerül, és rátelepszik. A nadrágja gyűrött, fehér inge fölött, mint egy kiöltött nyelv csügg a rövid piros nyakkendő. Éppen ilyen kényelmesen üldögélt tegnap is a vacsora után a banketten, amelyen az igazgató nyugdíjba vonulását ünnepeltük. Mozdulatlanul és közönyösen. Dióval töltött almadesszertet ettünk, lágy, rezgő tejszínnel a tetején. Émelyítően édes volt. A főnökkel ültem az egyik fal melletti asztalnál. Nagy átéléssel gyűjtögette kupacokba a tányérja szélén az almamagokat. Az üvegfal mellett állt az asztalunk, a sötéten zöldes üvegben figyeltem őt. Minden, ami körülvett, ebben a visszatükröződésben valahogy annyira hasonlatosnak tűnt ahhoz a világhoz, amelyben Nicol Carrousel él. Mintha újból megcsapott volna az az illat, amelyet olyankor szoktam érezni, amikor a fényképét nézegetem. Az üvegen át kiláttam a vendéglő teraszára, egymásba rakott székek sorakoztak ott égbe meredő lábakkal, és fonott asztalok, amelyekről leszedték a terítőket. Az udvar közepén egy öreg hárs állt, óriási lombozatának zöldje a sötét ablaküvegen keresztül még a valóságosnál is komorabbnak és kísértetiesebbnek látszott. Az asztalunk meg, mintha a terasz fölött lebegett volna. Még saját magamat is valahogy a valóságosnál vonzóbbnak láttam ebben a tükörképben. A szőke parókámat tettem föl erre az alkalomra. A tincsek az arcom körül, a hajszálak olyan merevek, mint a nejlonszínór, amelyet

a horgászok használnak. Úgy néztem ki benne, mint az anyám ágya tetejét díszítő olaszbabá.

A zenészek tánczenét játszottak. A hosszú hajú dobos gyengéden ütögette hangszerén a feszes bőrt. A pódiumon néhány táncospár imbolygott. Az ünnepelt a felesége mellett ült, kanálkájával látható rosszkedvvel szedegetett apró falatokat az almából. Háta mögött, a székéhez támasztva, ott állt a róla készült portré, amelyen csak a rövid, széles orr és az ősz, hullámos haj hasonlított. Különösen a szemét és a száját tévesztette el a festő, a túl keskeny száját, meg a szemeket, amelyek réveteg tekintettel néznek a világba a megereszkedett szemhéjak alól. Mindenki azt hajtogatta: „Mennyire hasonlít! Tisztára a vezér vonásai!” Csak az én főnököm mondta, meglepetésemre, ahogy ott ült mellettem: „Még csak nem is emlékeztem rá.”

Aztán az igazgató felkérte a feleségét egy táncra. Az asztalnál, amelyen ott sorakoztak az almával összekent tányérok, csak a jogász és én maradtunk ülve. Engem senki se hívott táncolni. Borzalmasan elárvultnak és szerencsétlennek kezdtem érezni magam a hátamon mélyen kivágott ruhámban, a bőröm borzongott, ahol nem fődte a ruha, mintha valaki jéghideg, nedves tenyerét nyomkodná a hátamhoz. Eszembe jutott, mit szokott mondani az anyám: „Huszonhét éves korban a nők maguk választanak maguknak férfit!” Alig tudtam megszólalni:

– Émelyítő ez az alma. – Csak nagy nehezen tudtam kipréselni magamból ezt a mondatot, olyan volt, mint egy beteges visszhang. A főnök azt mondta rá:

– Eléggé – és bontogatni kezdte a cigarettásdobozon körülfutó piros zárószalagot. Megigazítottam egy tincset a parókámon. Ezzel a parókával éppen úgy nézek ki, mint Nicol Carrousel, csak neki természetes szőke a haja. Ó vajon milyen estélyekre járhat? Milyen ruhákat visel? Tavaly őt érte a megtiszteltetés, hogy konferanszié lehetett a cannes-i fesztiválon. Kecses mozdulatokkal járt-kelt a pódiumon, kezét fogott híres színészekkel, akiket addig csak az újságokból ismert. Rózsaszín muszlinből varrt ruha volt rajta, pazar hullámokban omlott le mellén a lány, könnyű kelme. Szinte a bőrömon éreztem a muszlin puhaságát, amely mint egy óriási, finom legyező, körülengte fölhevült alakját. Csak le kellett hunynom a szememet, és máris úgy éreztem, mintha a föld felett lebegnék.

Nicol Carrousel édesanyja is varrónő volt, mint az én anyám. Öt évvel azelőtt, ugyanott, a cannes-i fesztiválon, Nicol fotósoknak pózolt a helyi strandon, mint annyi más jelentéktelen csillagocska, akikből tizenkettő egy tucat. Azért figyeltem föl rá, mert ugyanannak az évnek ugyanabban a hónapjában született, mint én. Csak a születésünk napja nem esett egybe, ő hetedikén született, én meg tizedikén. Mielőtt fölfedezték volna, egyszerű gépírókisasszony volt egy párizsi vállalatnál.

A főnöknek egészen más a hangja, amikor diktál. Egyenletes lesz és tiszta, olyan, mint egy jól beállított rádióállomás. A vacsora alatt valami futballmeccsről mesélt, a hangja mélyebb és élénkebb volt a megszokottnál. Olyan közelinek éreztem őt akkor magamhoz, és azt reméltem, sikerülhet áttörni a laza, felszínes társalgás burkát. A munkahelyemre is sokszor parókában járok. Van öt parókám, mind más színű. Senki se érti, honnan bennem ez a szenvedély a parókák iránt. Azt hiszik rólam, mindenáron feltűnést akarok kelteni. Valójában azért szeretem a parókákat, mert mikor fölteszem valamelyiket, mintha az egész lényem megváltozna. A természetes hajam nagyon vékony-szálú és olyan meghatározhatatlan a színe. Szinte egészen hozzátapad a fejemhez, ettől az arcom valahogy túl hosszúnak és vékonynak látszik, és meglátszanak az apró, piros pattanások a fülem körül. A paróka mindezt eltakarja.

A fekete parókával egészen más vagyok, mint mikor a szőkét teszem föl. Kimérttség, hivatalosság árad belőlem: egy gépíró, akit semmi más nem érdekel, csak az, hogy az írógépen gyorsan és pontosan ütögesse a billentyűket. Ahogy gépelek, a fal középső részén végighúzódnó repedéseket nézem, a műfogsorokat ábrázoló kép eltakarja őket egy darabon, de a kép alatt újból előtűnnek, és lefutnak az irattartó szekrény mögé. A jogász ma reggel egészen hidegen viselkedett velem, és én is ővele. A tegnap esti társalgásunk olyan élettelen volt, töredezett, az az érzésem, hogy szándékosan viselkedett olyan hidegen. Amikor az előbb bejött az igazgató, hogy megkérdezzen tőle valamit, ahogy feléje fordult, félig háttal került felém. A vállán, a válltömés fölött a zakója tele van korpával. A tarkóján egy mély ránc húzódik végig, a haja magasan föl van borotválva, és egy terjedelmes vörös folt látszik rajta, a bal fülcimpájáról pedig, ezt eddig nem is vettem észre, mint valami függő, egy bibircsók csügg alá.

A pincérek az asztalok leszedésével voltak elfoglalva. Az egymásra tornyozott maszatos tányérok, a kések és villák csörömpölése betöltötte a termet. Az ablak sötét üvegében olyan volt a helyiség, mint egy hajó fedélzete, az asztalunk meg mint egy fölfordított csónak rajta. A parókám zöldes fényben játszott, olyan volt, mint amikor a tenger mélyén algák hajladoznak.

A Zöld nimfa című filmben Nicol Carrouselnek van egy jelenete: a hullámok hátán fekszik, hosszú, selymes haja szétterülve lebeg a vízen. A közelében egy jacht köröz, a fedélzetén egy dúsgazdag, idősebb férfi napozik, és szalmaszálon gyümölcsöt szüröcsöl.

Nicol magánéletéről is vannak képeim: előkelő római mulatókból távozik valami playboy társaságában, összeölelkezve, mind a ketten mezítláb vannak. Neki még azt is elnéznék, ha megmártózna a Trevi szökőkútjában.

A vendéglő közepén egy apró szökőkút állt. Vékony sugárban egy sekély plasztikteknőbe csorgott alá a víz.

A kis vízesés mellett ott ácsorgott a könyvelőnk, és cigarettázott. Nyúlzája van, emiatt selypítve beszél. A vállalatnál mindig óriási tömeg papír veszi körül, meg terebélyes férjes asszonyok, akik burekot esznek reggelente zsíros papírból, tíz óra körül még a mi irodánkban is érezni lehet a sült hús és a pirított hagyma átható szagát.

Mikor vége lett a táncnak, a könyvelő eldobta a cigarettavéget, bele a szökőkútba, és megindult felém. Farmerban volt, úgy lépkedett, mint egy cowboy. Most vettem csak észre, hogy bajuszt növesztett, amely eltakarta a nyúlzáját. Gúnyos hangon kérdezte:

– Szabad a hölgy egy táncra?

Ugyanolyan hangnemben válaszoltam:

– Nem tudom, egy hölgy elmenne-e veled táncolni? – Hozzám tapadt a ruha a sok üléstől, megigazítottam, elrendeztem mellemen a fodrokat.

Alig éreztem a talajt a lábam alatt, annyira bizonytalanul lépegettem. Azt hiszem, mindenki láthatta rajtam, hogy ez az első táncom ezen az estén. A zenészek játszani kezdtek. A kis szökőkút mellett álltunk meg. A csikk szétázott a vízben, sárgára festette. A műanyag teknő alja barázdált volt, vízmosta kövekre akart hasonlítani. Mellette egy alacsony palma állt dézsában. Ujjamat a vízszög alá tartottam, langyos volt.

– Tanácsot táncolunk erre, rendben? – kérdezte a könyvelő, és a tenyere rásimult a hátamra. A leheletének rágógumiszaga volt. Az volt az érzésem, hogy valahol hátul, a fogához nyomva még most is ott a szájában a rágógumi.

A tekintetemmel a jogászt kerestem. Az igazgatóval beszélgetett. A könyvelő megszólalt:

– Azt hittem, hogy te meg a jogász . . . csak hogy nem tud táncolni . . . Aztán látom, hallgattok, nem történik semmi. Van köztetek valami egyáltalán?

– Nincs – mondtam. – Nincs nekem itt közöm senkihez.

– Tényleg? – csodálkozott a könyvelő. – Hát az meg hogy lehet? Nézd, megpróbálhatnánk mi ketten . . . – Látható igyekezettel, idegesen iparkodott visszatolni a rágógumit az előbbi helyére. A tenyere izzadni kezdett.

– Mi ketten? – ismételtem meg a szavait.

– Igen, igen. Menjünk el hozzám. Meglátod, milyen szépen berendeztem a lakásomat. Akváriumom is van, aranyhalaim. Algákkal etetem őket.

– Hol van a lakásod? – kérdeztem.

– Itt a piac mögött, egy földszintes házban. Az ablakom éppen a piacra néz.

Az udvarban egy kárpitosműhely volt. Az éjjel, amikor odaértünk, a mester az éppen elkészült bútordarabokat rakta ki az udvarra. A fényes brokáttal behúzott óriási fotelok olyanok voltak a holdfényben, mint döglött, kövér halak, amelyeket a partra sodort a hullámverés. Belevettem magam az egyikbe.

– Ugye milyen kényelmes? – mondta a kárpitos.

A könyvelőt idegesítette ez az egész, attól félt, hogy még fölébresztem a többi lakót. Nem bírtam fölállni a fotelból. Olyan tehetetlennek éreztem magam, mint egy rongybaba, amelyből kiszedték a drótokat. Arra gondoltam, hogy Párizs fölött is valószínűleg éppen így süt most a hold. Elképzeltem az Eiffel-tornyot, ahogy át- meg átjárják a holdsugarak, és szétszakadoznak a vasszerkezet elemei között, mint gyöngé pókháló szálai.

Négy nappal ezelőtt megírták az újságok, hogy Nicol Carrousel egy közlekedési balesetben súlyos sérüléseket szenvedett. Megégett az arca, Párizs leghíresebb sebésze kísérelt meg rajta műtéttel segíteni.

Láttam magam előtt, ahogy a műtőasztalról az ágyára helyezik. Az arcát borító kötés csak a szemét hagyja szabadon. A szeme csukva, hosszú szempillái mozdulatlanok. Mellette az ügyeletes orvos ül, várja, hogy magához térjen a narkózisból. Neonfény árad szét a betegszobán, egyenesen az arcába világít, de ez őt most nem zavarja. Enyhe légáramlat lengeti a függönyöket.

Aztán újból csak az írógép billentyűinek kattogását hallottam már, röpködtek rajtuk az ujjaim, ütemesen, gyorsan. A káprázat eltűnt, csak az írógép pattogó, monoton zakatolása hallatszott.

CSEH Márta fordítása